

Summary

In the springs of 2002-2004 numerous flocks counting 1000-1500 individuals of Golden Plover *Pluvialis apricoria* as well as numerous flocks of Lapwing *Vanellus vanellus* were recorded in the meadows of the River Odra valley near Bieganów (Lubuska Land). The recorded flocks are the highest concentrations of the species in Lubuska Land and one of the highest in Poland for the spring passage.

Zbigniew Kajzer, Łukasz Ławicki, Paweł Czechowski, Marcin Bocheński

**OBSERWACJE NOWYCH DLA ZIEMI LUBUSKIEJ GATUNKÓW
Z RODZINY PLISZKOWATYCH MOTACILLIDAE
W PARKU NARODOWYM „UJŚCIE WARTY”**

W ostatnich latach na terenie rezerwatu Słońsk, leżącego obecnie w granicach Parku Narodowego „Ujście Warty” dokonano stwierdzeń trzech, nowych dla Ziemi Lubuskiej, gatunków ptaków z rodziny pliszkowatych: świergotka rdzawogardłego *Anthus cervinus*, świergotka nadmorskiego *Anthus petrosus* oraz pliszki cytrynowej *Motacilla citreola*. Obserwacje podlegające weryfikacji przez Komisję Faunistyczną uzyskały jej akceptację.

Świergotek rdzawogardły. Pierwszej obserwacji tego gatunku dokonano 28.09.00, kiedy to na terenie rezerwatu stwierdzono łącznie 7 osobników. Odzywające się charakterystycznym głosem ptaki, obserwowano w stadkach świergotków łąkowych *Anthus pratensis* (ZK). Kolejne trzy stwierdzenia tego gatunku odnotowano w okresie wędrówki wiosennej i dotyczyły one ptaków w szatach godowych. Pojedynczego samca spotkano 12.05.03 (ZK), dwa ptaki 9.05.04 (PCz, MB) oraz ponownie 1 ptaka 11.05.04 (ZK). Są to pierwsze stwierdzenia świergotka rdzawogardłego na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Dotychczasowy brak stwierdzeń tego gatunku w tym regionie należy tłumaczyć małą liczbą obserwatorów penetrujących odpowiednie środowiska, a także słabą znajomością cech diagnostycznych, w tym głosu.

Świergotek nadmorski. W dniach 11.11-1.12.01 obserwowano pojedynczego ptaka na kamienistych i piaszczystych wysepkach nad Postomią w rejonie końcowego odcinka tzw. betonki (ZK). Jest to pierwsze stwierdzenie tego gatunku na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Świergotek nadmorski jest regularnie, zwykle jednak nielicznie, obserwowany w okresie od jesieni do wiosny na polskim wybrzeżu Bałtyku, natomiast w głębi kraju pojawia się sporadycznie (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Pliszka cytrynowa. 18.06.04 obserwowano nie w pełni dojrzałego samca na podmokłych pastwiskach we wschodniej części rezerwatu (ZK, ŁŁ). Mimo odpowiedniego biotopu i pory obserwacji przypadającej na okres lęgowy tego gatunku, ptak nie wykazywał żadnych zachowań lęgowych i po kilku minutach odleciał. Niniejsza obserwacja jest pierwszym stwierdzeniem pliszki cytrynowej na Ziemi Lubuskiej (Jermaczek et al. 1995). Zasięg lęgowisk tego gatunku w Europie zmienia się dość dynamicznie, co wiąże się z jego ekspansją w kierunku zachodnim (Meissner i Skakuj 1997). W związku z tym wydaje się bardzo prawdopodobne, że w najbliższych latach

pliszka cytrynowa dołączy do awifauny lęgowej Ziemi Lubuskiej. Szczególnie dogodne siedliska dla tego gatunku występują między innymi w PN "Ujście Warty".

LITERATURA

- JERMACZEK A., CZWAŁGA T., JERMACZEK D., KRZYŚKÓW T., RUDAWSKI W., STAŃKO R. 1995. Ptaki Ziemi Lubuskiej. Monografia faunistyczna. Wyd. Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- MEISSNER W., SKAKUJ M. 1997. Pierwsze lęgi pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* w Polsce oraz zmiany zasięgu arealu lęgowego tego gatunku w Europie. Not. Orn. 38: 51-60.
- TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Łukasz Ławicki

ZIMOWA OBSERWACJA HEŁMIATKI *NETTA RUFINA* W DOLINIE DOLNEJ ODRY

Winter observation of the Red-crested Pochard *Netta rufina* in the lower Odra river valley (NW Poland)

W dniach 28-29.01.2004 r. podczas kontroli doliny dolnej Odry koło Gryfina (woj. zachodniopomorskie) obserwowałem samca hełmiatki *Netta rufina*. Ptak przebywał na niewielkim oparzelisku w pobliżu nieczynnej śluzy łączącej Odrę z kanałami Międzyodrza. Hełmiatkę obserwowałem w stadzie 300 krzyżówek *Anas platyrhynchos*, 100 głowienek *Aythya ferina*, kilku czernic *Aythya fuligula* i nurogęsi *Mergus serrator*. Kontrola w dniach 30.01. i 03.02.2004 r. nie wykazała obecności ptaka w tym miejscu.

Według Tomiałowicia i Stawarczyka (2003) próby zimowania hełmiatki w kraju należą do sporadycznych, a powyższa obserwacja jest pierwszym stwierdzeniem zimowania tego gatunku na Pomorzu Zachodnim.

LITERATURA

- TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Summary

On 28-29.01.2004 a male of the Red-crested Pochard was observed in the lower Odra river valley near Gryfino. This observation is the first record of this species wintering in Western Pomerania.